

Сайф Раҳимзоди Афардӣ яке аз намояндагони барҷастаи адабу фарҳанги милли буд,
ки бадбахтона дар авҷи камолоти эҷодӣ аз дасти

К

отилони на

х

зат

ӣ

кушта шуд. Ин адиби забардасти тоҷик 20 майи соли 2000-ум

дар

назди

даромадго

х

и

манзили истик

оматиаш

аз тарафи яке аз

К

отилони

ТТЭ

Х

НИ

—

Ра

х

им

К

аландаров

бо шеваи бера

х

мона ба

К

атл расонда шудааст. Маълум аст, ки ин

амали нангин ва тарсуёнаро ра

х

барияти ТТЭ

Х

НИ бо ма

К

сади тарсафкан

ӣ

ва зарба задан ба илму маърифат ва рушду тараккии миллат анҷом додаанд.

Албатта равшангарони миллӣ, ки дар симои шоиру нависандагон, адибон, донишмандон, файласуфону мутафаккирон зухур мекунанд, дар таърих мисоли зиндаи шахсиятҳои мубориз алайҳи беадолатии иҷтимоӣ ва мазҳабӣ буда ва ҳастанд. Онҳо ҳеҷ гоҳ намегуздоранд, ки ҷаҳолатписандон ормонҳои миллӣ ва мардумиро зерӣ по кунанд ва роҳи таракқиёту рушди инсониро бо муштеро хурофоту таассуби динӣ бубанданд. Мутаассифона, бар асари нодонӣ, бетафовутӣ, сахлангорӣ, бетачрибагӣ, камоғӣ, беавақсии ҷомеа ва муҳимтар аз ҳама, ба сабаби худхоширо худбохтагӣ ва ҷоҳилӣ ташкилоти террористии собиқ ХНИ дар каламрави кишвари мо ибтидои солҳои навадуми садаи бистум даргириҳо сурат гирифт ва оташи ҷанги шаҳрвандӣ ё бародаркушро доман зад.

Террори фикрӣ ва физикии тоифаи рӯшангар манзараи тарсу ваҳшатро дар саросари ҷумҳурӣ дар ибтидои солҳои навадуми асри гузашта ба намоиш гузошта буд ва ҳар кӣ ба воқеоти он замон, махсусан бархӯрди фикриро ақидаҳои нахзатиён бо равшанфикрон сари қор гирифтааст, ҳуб медонад, ки ҷӣ балое сари онҳо омада буд. Илова бар ин, ҳадафи амалҳои террористӣ ва таҳрибкоронаи тарбиятдидагонӣ нахзатӣ ночур сохтани вазъии сиёсӣ иҷтимоӣ ва давра ба давра тағйир додани зехни мардум дар қиблаи низомии сиёсии дунявӣ ва инсичом бахшидани тафаккури хурофотии динӣ-мазҳабӣ мебошад. Барои хушкандешони мазҳабӣ ва муддаиёни курсии давлатдорӣ чун рӯзи рӯшан маълум буд, ки бо шикасти маънавию физикии рӯшангар ва тарафи худ қашидани ин кишр дастгоҳи давлат ва ҳукумат заиф мешавад ва тардиде барои пирузӣ намеронад. Ба ин нияти шум онҳо муборизаи беамонро бар зидди рӯшангарон тақвият бахшиданд.

Террору қуштори насли равшангарони миллӣ, аз ҷумла Сайф Раҳимзоди Афғардӣ ба хошири он сурат гирифта буд, ки рӯҳияи миллӣ миёни табақаҳои иҷтимоӣ шикаста шава

д
ч
омеа
дар
х
олати
шоки
фикриро
равон
й к
арор
бигирад
.
Мах
з
бо
ин

х

адаф

нависанда ва синамогари барҷастаи миллӣ Сайф Раҳимзоди Афардӣ, ки аз чехраҳои намоёни рӯшангарии миллӣ ва ҳунармандии хирфай махсуб меёфт, аз ҷониби душманони миллат – нахзатиҳои хунхор бераҳмона террор шуд.

Адиби забардаст Сайф Раҳимзоди Афардӣ аз ҷумлаи чехраҳои матраҳи фарҳанг ва ҳунари миллӣ ба шумор рафта, бо диду нигоҳи нав ба арсаи адабиёту санъат ворид гардид. Нигоҳи нав ба адабиёт, тарзи тозаи тасвири бадеӣ, интиҳоби каҳрамон, сужасозӣ, типпикунонӣ, фантазия ва таҳаюлу образофаринии ҷадид навиштаҳои Сайф Раҳимзодро аз дигар навиштаҳо мутамоиш месохт. Гузашта аз ин, Сайф Раҳимзод бо тафаккури нав ба синамои ҷаҳонӣ нуфуз кард ва дар доираҳои ҳунари то имрӯз сухан аз дидгоҳи вижаи таҳассусии ӯ меравад. Мухити маърифатӣ, фарҳангӣ ва ҳунарии кишвар аз нависандаи мумтози муосир, ки бо сабки хос ба майдони адабиёт ва ҳунар пой гузошт, умедҳои зиёде дошт. Мутаассифона, миллати ҷаҳонӣ ин чехраи бузурги фарҳангӣ, ҳунари ва адабиро ҳале барвақт аз даст дод. Ин шахсияти фарҳангӣ ва ҳунариро котилона нахзатӣ бо бераҳмии хос нобуд сохтанд.

Сайф Раҳимзод дар синни 47-солагӣ ба дасти котилона миллат, яъне нахзатиҳои хунхор террор шуд. Террори нависандаро дар маҷмӯъ, террори фикрӣ, ҳунари, адабӣ ва фарҳангӣ номидан мумкин аст, зеро ки бо аз байн бурдани ӯ тарҳрезони қатл меҳостанд тарсу харосро дар миёни ҷомеаи маданӣ ва ҳунарии ҷаҳонӣ роҳандозӣ намоянд ва аз ин тариқ шохроҳи рушду тавсеаи миллиро бибанданд.

Сайф Раҳимзоди Афардӣ 20 ноябри соли 1953 дар деҳаи Дектури ноҳияи Восеъ ба дунё омадааст. Гузаштагони нависанда дар деҳаи Афарди ноҳияи Ховалинг зиндагӣ доштанд. Аз ин рӯ, адиб «Афардӣ»-ро ба унвони таҳаллуси нависандагӣ интиҳоб кардааст. Аз овони наврасӣ ба ҳунар ва адабиёт раббат дошта, дар ин ду самти муҳими зиндагӣ қувваозмоя намудааст. Фаъолияти фарҳангии ҳунариро аз вазифаҳои расоми кинотеатри ноҳияи Москва (ҳоло Мирсайид Алии Ҳамадонӣ) шурӯъ карда, солҳои 1969-1970 ҳунаrpешаи Театри давлатии мазҳакаи мусиқии ба номи С. Вализодаи шаҳри Кӯлоб буд. Баъдан ба таҳсил фаро гирифта шуда, соли 1975 факултети филологияи ҷаҳонӣ

[Донишгоҳи давлатии Тоҷикистонро](#) хатм кардааст.

Адабиётдӯстӣ, завқи нависандагӣ, ҳунармандӣ ва ҷустуҷӯҳои эҷодӣ риштаи умри ӯро ба самтҳои қори телевизиону радио, тарҷумонӣ, матбуот ва билоҳира синамо мепайвандад. Ин буд, ки мавсуф масъулиятҳои қорманди

[Қумитаи телевизион ва радиои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон](#)

(1974-1981), тарҷумон дар Афғонистон (1981—1982), муҳбир, баъдан мудир Шӯъбаи адабиёт ва санъати газетаи «Тоҷикистони советӣ» (1983-1987), тарҷумон дар Афғонистон (1987-1988), қорғардони кино, қорғардон-таҳиягари «Тоҷиккино»

(1989-1995), раиси киновидеокмпанияи миллии «Тоҷик-кино» (1995-1997)-ро бар уҳда мегирад. Кобилияти эҷодкорӣ, наоварӣ, кордонӣ, ташаббускорӣ, ташкилотчигӣ ва раҳбарии Сайф Раҳимзодро ба назар гирифта, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон августи 1997 вазифаи раисии Кумитаи телевизион ва радиои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистонро бар уҳдааш вогузор мекунад. Дар ин вазифаи масъулиятнок Сайф Раҳимзод то соли 2000-ум, яъне то замон аз ҷониби душманони миллат – нахзатиho террор шудан фаъолият дошт.

Сайф Раҳимзод бо сабки вежа вориди адабиёт ва ҳунари миллии гардид. Нависанда бо наشري нахустин ҳикояаш «Гунчишки сафед», ки ибтидои солҳои ҳаштодуми асри бист интишор ёфт, аз ҷониби хонандагон шинохта ва пазируфта мегардад. Сипас бо кассаи зебову овозадораш «Ситораҳои сари танӯр» (1984) ҷун нависандаи навардоз дар адабиёти тоҷик маҳбубият касб мекунад. Бад-ин минвол ҳикояву кассаҳои дар маҷмӯаҳои «Аз ёдҳо, аз ёдҳо» (1987), «Дурӯғи сафед» (1997), «Васвасаҳои Зикравайх» (Таронаҳои ҳоки парӣён, соли 1999), «Падрудӯ пай-гом» (2000), «Дог-ҳои Офтоб» (2003) ба таъ мерасанд. Кассаҳои ҳикоеҳои Сайф Раҳимзод ба забонҳои русию украинӣ, казокию кирғизӣ ва ўзбекӣ тарҷума шудаанд. Дар асарҳои нависанда тавассути қорбасти услуби фардӣ, тарзи нигоиши ҳос воқеияти зиндагиро бозгӯ сохтааст.

Дар синамои тоҷик низ Сайф Раҳимзод таҳаввулоти ҷиддӣ ворид сохт. Филмҳои офаридаи Сайф Раҳимзод «Ситораҳои сари танӯр», «Ҳарф бизан, поизам», «Пете», «Чоре» ва монанди инҳо дар фестивал-озмунҳои байналмилалӣ (аз ҷумла, кинофестивали Канни Фаронса) соҳиби ҷоизаҳо гардидаанд. Сайф Раҳимзод дар вазифаи пурмасъулияти давлатӣ — Раиси Кумитаи телевизион ва радиои назди Ҳукумати ҶТ маҳорати баланди роҳбарӣ, кордонӣ, садокат ба миллату давлат, муносибати эҷодқорона зохир намуда, миёни персонaли ҳунари ва эҷодӣ, ҳамҷунин байни ҷомеаи маданияти тоҷикӣ соҳибоброӣ гардид. Маҳз бо ташаббуси ӯ дар [Телевизиони Тоҷикистон \(Шабакаи якум\)](#) барномаи «Субҳ», шабакаи радиои «Садои Душанбе» ташкил гардида, дар Кумитаи рӯзномаи «Ҷаҳони паём» таъ-сис дода шуд. Сайф Раҳимзод дар бозсозӣ, эҳёи ансамбли «Шашмаком»-и Кумитаи давлатии телевизион ва радиои Тоҷикистон саҳми бузург гузоштааст. Насли миёнсол ва солманде, ки имрӯз дар телевизион ва радио фаъолият мекунад, аз ибтикороту ташаббусоти Сайф Раҳимзод дар робита бо навосзию таҷаддуди фикрию ихтисосӣ ва техникаию фаннӣ ба неки ёд мекунад. Сайф Раҳимзод соли 1995 Ҷоизаи адабии ба номи С. Айнии Иттиҳодияи нависандагони Тоҷикистонро соҳиб гардидааст. Пас аз вафоташ, соли 2002 сазовори [Ҷоизаи давлатии Тоҷикистон ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ](#) дониста шуд.

Аз тарафи нахзатиҳои хунхор террор шудани чунин шахсиятҳои бузурги адабӣ, фарҳангӣ ва ҳунарий ба он хотир сурат гирифта буд, ки онҳо пеш аз дигар кишрҳои иҷтимоӣ нақшаҳои шуми бозигарони сиёсиро бозшиносӣ ва фош карда, ба насли ҷавони ҷомеа хушдор додаанд. Бинобар ин, гурӯҳҳои тундрави мазҳабӣ, минҷумла созмони нахзат маҳз бо ин тоифа ҷиддӣ душманӣ варзида, тариқи дастандаркорон талаш карданд, бо раддимаъракасозии сунъӣ ва террорҳои муҷавом онҳоро аз масири муқоризоти идеологӣ мунсариф созанд. Сайф Раҳимзоди Афардӣ аз нафароне буд, ки бо масъулиятписандӣ ва рисолатмандии миллӣ алайҳи хурофот ва хушкандешӣ шӯрид ва дар роҳи муқориза ҷон дод.

Бо террори Сайф Раҳимзод гурӯҳҳои террористӣ ҳадаф доштанд, ки дар фазои ҳунарий, эҷодӣ ва рӯшангарии ҷумҳурий вакуум ва ҳало ба вучуд оваранд ва аз тариқи тарсу ҳарос дар ҷомеа тасаллут пайдо намоянд. Ба таъбири дигар, омилони террори ҳунарманди хирфаӣ Сайф Раҳимзоди Афардӣ меҳостанд, ки рӯҳияи миллиро бишкананд ва ихтилоф
отро ми

ёни

таба

к

а

х

ои

гуногуни

и

ҷ

тимо

ӣ

муста

х

кам

кунанд

. Аммо бо террори Афардӣ террористон ба ҳадаф нарасиданд ва насли нави ҳунармандони миллӣ бо таҷа ба қору пайқори нависанда ва синамогари шахид муқобили ҷараёни хурофот ва хушкандешии мазҳабӣ қарор гирифта, тавассути ибтиқороти илмӣ, эҷодӣ, сиёсӣ, адабӣ, ҳунарий ва фарҳангӣ ба майдон ворид гардиданд.

Субҳиддин Зиёев,

ходими пешбари илмии АМИТ